

Capitolul 5

Prelucrarea paragrafelor. Stiluri

În contextul utilizării în sistemele editoriale paragraful este definit ca un set de simboluri, care finalizează cu simbolul special ¶ - sfârșit de paragraf. În procesul de introducere a textului acest simbol este generat de acționarea tastei ENTER. Sfârșitul unui paragraf marchează totodată și începutul paragrafului următor.

În capitolul trei au fost deja descrise unele caracteristici ale paragrafului – caracteristicile geometrice (distanțele față de marginile blocului de text și deplasarea primului rând față de celelalte rânduri ale paragrafului, spațiile albe *până la și după* paragraf). Capitolul dat este consacrat integral cercetării caracteristicilor paragrafului și stabilirii parametrilor optimali.

Spațiile albe între paragrafe

De multe ori paragrafele de text trebuie separate unele de altele prin un interval anume. Separarea poate fi realizată în mai multe moduri, dar în cazul când este necesară păstrarea integrității blocului text există doar două posibilități:

- inserarea unui (sau câtorva) paragraf vid (prin acționare repetată a tastei ENTER);
- fixarea spațiilor de separare între paragrafe (până la și după).

Neajunsul primei metode este discretitatea – pot fi obținute doar distanțe fixe – multiple dimensiunii caracterelor. Procedura repetată la mai multe paragrafe va cere mult timp.

Utilizarea spațierii între paragrafe prin stilul paragrafului automatizează operația și se aplică concomitent tuturor paragrafelor, care posedă stilul dat.

Deplasarea de la marginile blocului text

În cazurile când e necesară deplasarea orizontală a textului, dar poziția și dimensiunile blocului de text nu pot fi modificate, se va folosi deplasarea textului în interiorul blocului de text. Suplimentar, poate fi folosită deplasarea primei linii a paragrafului față de celelalte. Deplasarea prin aplicarea spațiilor sau tabulărilor la începutul liniei va crea o structură verticală neliniară (după distanța de deplasare). Dacă însă la transformare se aplică elementele din panoul de control, transformarea se va realiza corect, dar se va extinde numai asupra paragrafelor marcate. În cazul necesității de transformare a unui număr mare de paragrafe apar pierderi substanțiale de timp. Soluția este aceeași – plasarea informației despre deplasările față de marginile blocului în stilul paragrafului.

Noțiunea de stil în sistemele editoriale

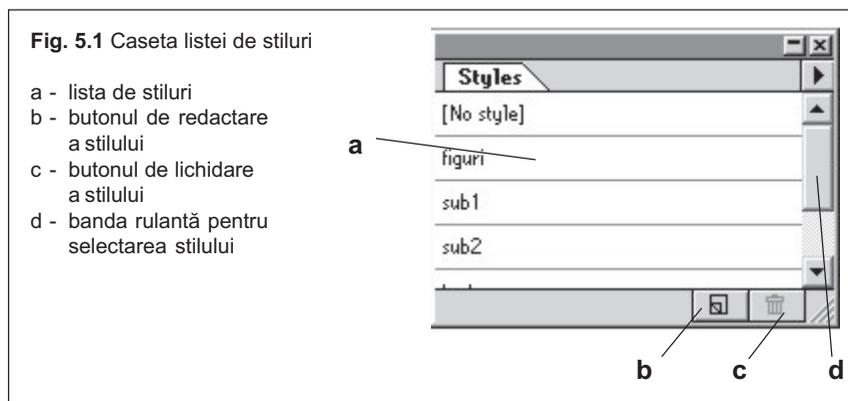
Stilul în contextul terminologiei sistemelor editoriale prezintă totalitatea atributelor unui paragraf de text: corpul de literă, dimensiunea și variația lui, spațiile între caractere și rânduri, alinierea, culoarea textului și spațiile de tabulare.

Utilizarea stilurilor automatizează într-o mare măsură procesul de tehnoredactare al ediției. Aplicarea unor stiluri predefinite scutește utilizatorul de obositoare și migăloasă procedură de selectare a textului și aplicare a transformărilor asupra lui. În PageMaker este inclusă o colecție de stiluri standard, dar mai există și posibilitatea de a crea stiluri proprii și importa stilurile aplicate textului copiat dintr-un procesor de text.

Utilizarea stilurilor standard

La crearea unui document îi sunt atribuite stiluri standard, care pot fi activate din caseta listei de stiluri prin un simplu click pe denumirea stilului ales. În acest caz stilul se atribuie paragrafului, în care se află cursorul de text. Activarea casetei listei de stiluri se poate realiza prin selectarea elementelor meniului **Window – Show Styles** sau prin combinația de taste **Ctrl + B**. Încă o modalitate de aplicare a stilului este selectarea lui din panoul de control

(instrumentul pentru prelucrarea textului, opțiunea de lucru cu paragrafele). Pentru comoditatea utilizării caseta e realizată în stil flotant și poate fi deplasată pe suprafața de lucru în poziția necesară. Este, de asemenea, posibilă și modificarea dimensiunilor casetei. Modificarea se realizează la fel ca și pentru orice altă fereastră - prin deplasarea cursorului grafic la frontiera casetei și dragarea ei în direcția necesară. În cazul utilizării unui număr mare de stiluri sau a dimensiunilor reduse ale casetei trecerea stilurilor în revistă poate fi realizată prin intermediul unei benzi rulante verticale anexate. (fig. 5.1)

Crearea stilurilor proprii

De cele mai multe ori stilurile standard nu corespund cerințelor impuse de publicația care se realizează. Din acest motiv este necesară modificarea lor sau crearea unor stiluri proprii. Procesul de creare a stilului presupune atribuirea stilului a unui nume și a setului de caracteristici asociate. Procedura se inițializează prin selectarea consecutivă a elementelor meniului **Type – Define Styles** sau a combinației de taste **Ctrl + 3**. După apariția casetei de gestionare a stilurilor (fig. 5.2 a) este selectată opțiunea **New**. Pe ecran apare o altă casetă – cea de definire a stilului (fig. 5.2.b).

Noului stil îi sunt atribuite din start caracteristicile stilului marcat în caseta precedentă. În cele trei regiuni de introducere se indică (în ordinea în care sunt date) numele stilului (**Name**), stilul pe care se

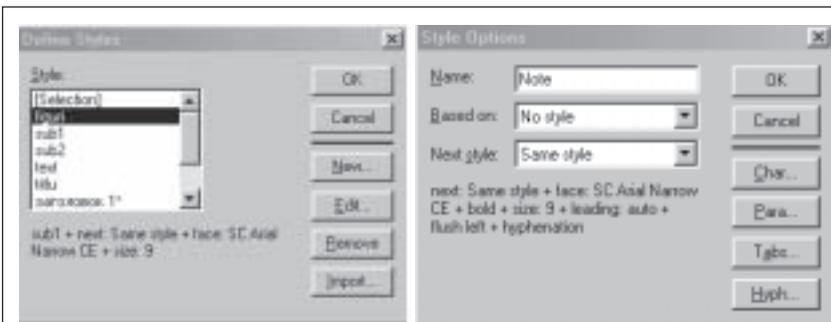

Fig. 5.2.a Caseta de gestionare a stilurilor Fig. 5.2.b Caseta de opțiuni ale stilului

bazează (**Based on**) (în cazul dacă se vor utiliza unele caracteristici ale unui stil deja existent) și stilul care se va atribui în mod automat paragrafului următor pentru paragrafele marcate cu stilul nou creat (**Next style**).

După fixarea acestor caracteristici se trece la descrierea atributelor caracterelor pentru stilul nou. Ele for deveni accesibile după activarea butonului **Char** din casetă.

Urmează apariția unei noi casete, (fig. 5.3) în care se fixează: caracterul (**Font**) prin indicarea directă a numelui sau prin selectarea din lista asociată regiunii de introducere; dimensiunea lui (**Size**) în

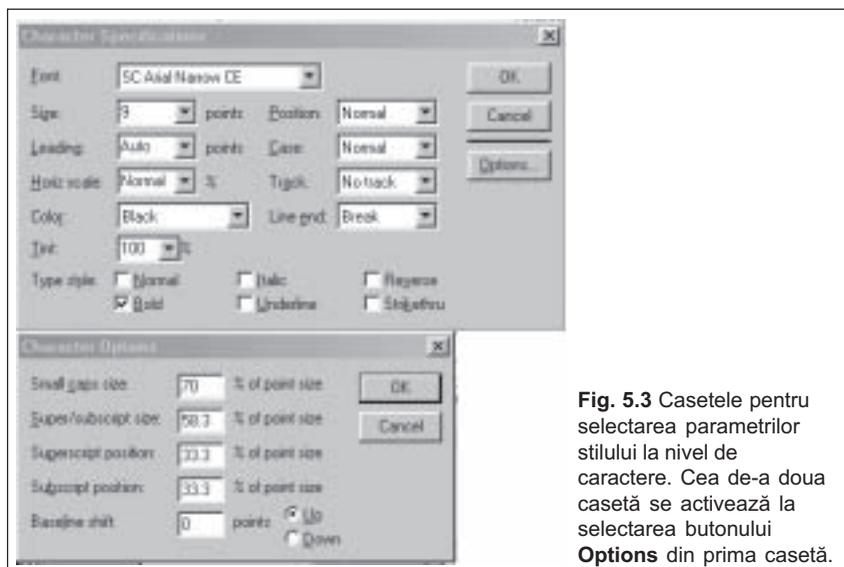

Fig. 5.3 Casetele pentru selectarea parametrilor stilului la nivel de caractere. Cea de-a doua casetă se activează la selectarea butonului **Options** din prima casetă.

puncte; distanța între rânduri (**Leading**); lățimea caracterelor (**Horiz scale**), culoarea lor (**Color**); intensitatea de aplicare a cernelii (culorii) (**Tint**); poziția (normală sau indice inferior sau superior) (**Position**), modul de scriere a simbolurilor (Normal, toate majuscule sau majuscule de dimensiunea literelor de rând) (**Case**); distanțele dintre caractere (**Track**); prevenirea ruperii rândurilor (Break – permisă, No Break - interzisă) (**Line end**); și variațiile caracterelor (**Type style**). Pentru ca variația să fie aplicată, ea se marcează cu o bifă. Suplimentar, pot fi stabiliți parametri auxiliari pentru majusculele mici, indexi și poziția față de linia de bază a rândului. Pentru modificarea acestor opțiuni este necesară activarea butonului **Options**. După finalizarea setărilor confirmați sfârșitul operației prin tastarea **Ok**, până la revenirea la caseta de bază pentru definirea stilului.

Următoarea etapă în procesul de creare a stilului este selectarea parametrilor, ce țin de caracteristicile specifice ale paragrafului. Ele vor putea fi aplicate după activarea butonului **Para** din casetă.

Aici este stabilită deplasarea textului față de marginile fizice ale paragrafului (blocului de text) (**Left, Right**), deplasarea primei linii a paragrafului față de celelalte (**First**) și spațiile albe *până la* și *după* paragraf (**Before, After**) (fig 5.4.a).

Notă: *În cazul unei deplasări a textului de bază de la marginea stângă a blocului, pentru prima linie poate fi stabilită o deplasare negativă, care o va scoate în afara textului de bază.*

În următorul bloc de opțiuni este selectat modul de aliniere a textului (**Allignment**) și dicționarul limbii conform căreia se vor realiza trecerile din rând în rând și verificarea automată a textului.

Ultimul bloc de opțiuni fixează parametrii de “rupere” a paragrafului: stocarea integrală pe pagină sau coloană (**Keep lines together**), anexarea la paragraf a unui număr fixat de linii care urmează după el (**Keep with next lines**), începutul paragrafului din coloană / pagină nouă (**Column / Page break before**), controlul liniilor “văduve” și a celor “orfane”, cu fixarea numărului de linii, care intră în această categorie.

Notă: *“văduve” sunt numite liniile paragrafului, care rămân pe o pagină/ coloană, în timp ce restul paragrafului trece pe alta. Prezența în pagină doar a unuia sau două rânduri din paragraf este considerată o gafă editorială.*

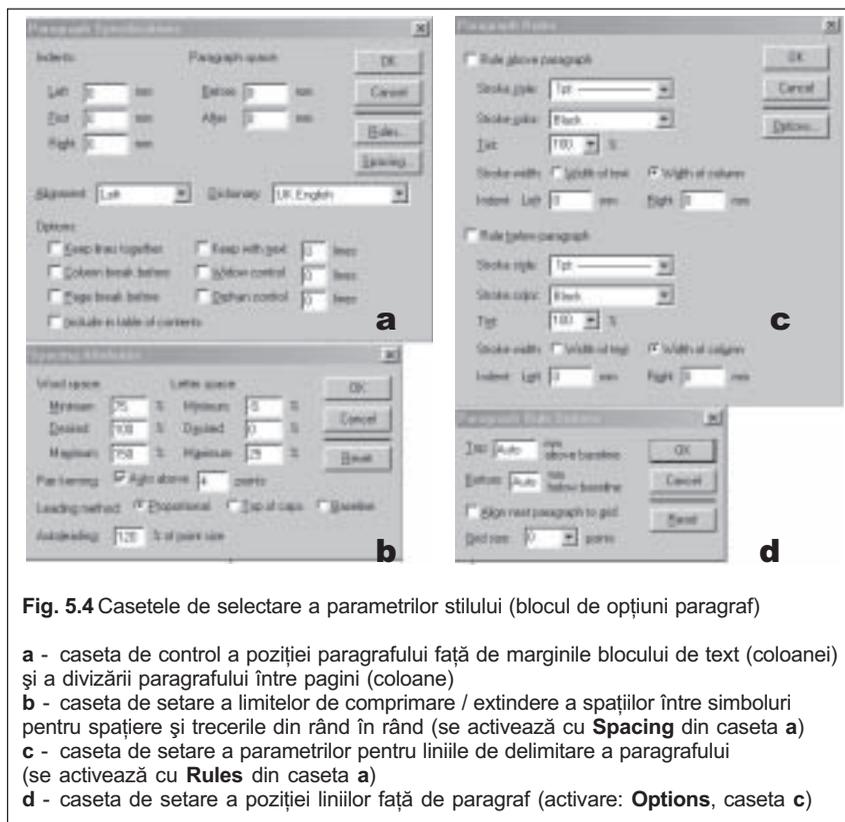

Fig. 5.4 Casetele de selectare a parametrilor stilului (blocul de opțiuni paragraf)

- a - caseta de control a poziției paragrafului față de marginile blocului de text (coloanei) și a divizării paragrafului între pagini (coloane)
- b - caseta de setare a limitelor de comprimare / extindere a spațiilor între simboluri pentru spațiere și trecerile din rând în rând (se activează cu **Spacing** din caseta a)
- c - caseta de setare a parametrilor pentru liniile de delimitare a paragrafului (se activează cu **Rules** din caseta a)
- d - caseta de setare a poziției liniilor față de paragraf (activare: **Options**, caseta c)

liniile “orfane” sunt cele care trec pe pagina/coloana următoare, în cazul când conținutul de bază al paragrafului rămâne pe pagina/coloana precedentă.

Exemplu: linie “văduvă”

<p>Ultimul element care poate fi fixat pentru stil în regulim de bază paragraf este includerea automată în cuprins (în cazul când acesta din urmă va fi generat prin mijloacele PageMaker) (Include in table of contents). Aici vor fi prezentate liniile “văduve” - adică lăsate pe pagina curentă, în timp ce restul paragrafului a plecat...</p>	<p>fixa spațiile între elementele paragrafului prin activarea butonului Spacing... Pentru o ajustare mai bună a rândurilor pot fi date limitele de variație a intervalelor între cuvinte și caractere (Word / Letter space): (Minimum, Desired, Maximum/ Minimal, preferabil, maximal). Pentru perechile de caractere, care “se lipeasc” poate fi activată “deslipirea” automată în cazul când suprapunerea</p>
--	--

și linie “orfană”

<p>Ultimul element care poate fi fixat pentru stil în regulim de bază paragraf este includerea automată în cuprins (în cazul când acesta din urmă va fi generat prin mijloacele PageMaker) (Include in table of contents). Aici vor fi prezentate liniile “văduve” - adică lăsate pe pagina curentă, în timp ce restul paragrafului a plecat... pe altă pagină. La fel și “orfani” - cei despărțiți</p>	<p>de paragraf... Suplimentar, putem fixa spațiile între elementele paragrafului prin activarea butonului Spacing... Pentru o ajustare mai bună a rândurilor pot fi date limitele de variație a intervalelor între cuvinte și caractere (Word / Letter space): (Minimum, Desired, Maximum/ Minimal, preferabil, maximal). Pentru perechile de caractere, care “se lipeasc” poate fi activată</p>
--	---

Ultimul element care poate fi fixat pentru stil în regimul de bază paragraf este includerea automată în cuprins (în cazul când acesta din urmă va fi generat prin mijloacele PageMaker) (**Include in table of contents**).

Prin activarea butonului **Spacing...** se capătă acces la modificarea spațiilor între elementele paragrafului. Pentru o ajustare mai bună a rândurilor pot fi date limitele de variație a intervalelor între cuvinte și caractere (**Word / Letter space**): (**Minimum, Desired, Maximum/Minimal**, preferabil, maximal). Pentru perechile de caractere, care "se lipească", poate fi activat regimul de "dezlipire" automată în cazul când suprapunerea depășește o valoare prestabilită: **Pair kerning auto above ... points**.

Urmează modul de stabilire a distanței între rândurile paragrafului: Proporțional (**Proportional**), după linia superioară a majusculilor (**Top of Caps**) sau după linia de bază a rândului (**Baseline**) și a distanței propriu-zise (**Autoleading**).

Un bloc aparte îl constituie posibilitățile de includere a elementelor grafice în paragrafele de text. (fig. 5.4.c) Utilizatorul are posibilitatea de a adăuga linii la începutul și (sau) sfârșitul paragrafului, alegând grosimea, tipul și stilul lor, cât și distanța de la primul (ultimul) rând al paragrafului. Activarea acestor elemente se va face prin intermediul opțiunii **Rules** din caseta principală de ajustare a parametrilor paragrafului. Selectarea opțiunii va implica apariția pe ecran a unei casete suplimentare în care sunt fixați parametrii necesari.

Caseta e formată din două componente identice – pentru linia superioară și cea inferioară. Activarea liniei până la (după) paragraf se va face prin bifarea în caseta de control **Rule above paragraf (Rule below paragraf)**. În caseta de selectare a stilului liniei (**Stroke style**) veți indica grosimea liniei (în puncte) și tipul ei: continuu, întrerupt, linie dublă, triplă etc. Culoarea va fi selectată în caseta de selecție **Stroke color**, iar intensitatea ei în caseta **Tint**. Lungimea liniilor poate fi selectată după lățimea blocului de text (**Width of column**) sau a rândurilor (**width of text**). Dacă e necesar linia poate fi începută cu o deplasare de la marginea stângă sau dreaptă indicată în elementul **Indent (Left, Right)** al casetei. Opțional este posibil de a selecta distanța de la linia superioară la primul rând al paragrafului și de la ultimul rând la linia inferioară prin activarea butonului **Options**. În caseta care apare (fig. 5.4.d) sunt selectate spațiile (Auto – la distanța unui rând sau indicând valoarea exactă a distanței). Tot

aici se fixează regimul de ajustare a paragrafului următor la elementele grafice ale paragrafului curent: **Align next paragraf to grid**.

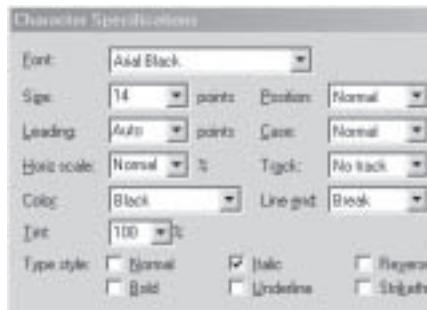
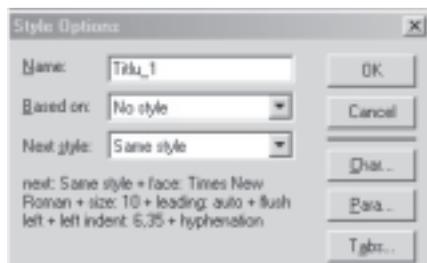
Sfârșitul selectării tuturor parametrilor din orice casetă se indică prin tastarea **Ok**. (Tastarea **Ok** până la selectarea tuturor parametrilor din casetă, va duce la închiderea ei)

Exemple:

1. Paragrafului din exemplu i-a fost aplicată o linie superioară de lățimea blocului de text la distanța Auto de prima linie și o linie inferioară de lățimea liniei de text, coborâtă cu 3 mm față de poziția Auto. Pentru paragraful următor a fost folosită alinierea ținând cont de linia de sfârșit a paragrafului precedent

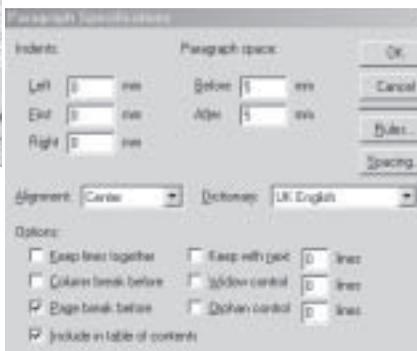
Ultimul element care poate fi fixat pentru stil în regimul de bază paragraf este includerea automată în cuprins (în cazul când acesta din urmă va fi generat prin mijloacele PageMaker) (**Include in table of contents**). Aici vor fi prezentate liniile "văduve" - adică lăsate pe pagina curentă, în timp ce paragraful a plecat...

Suplimentar, putem

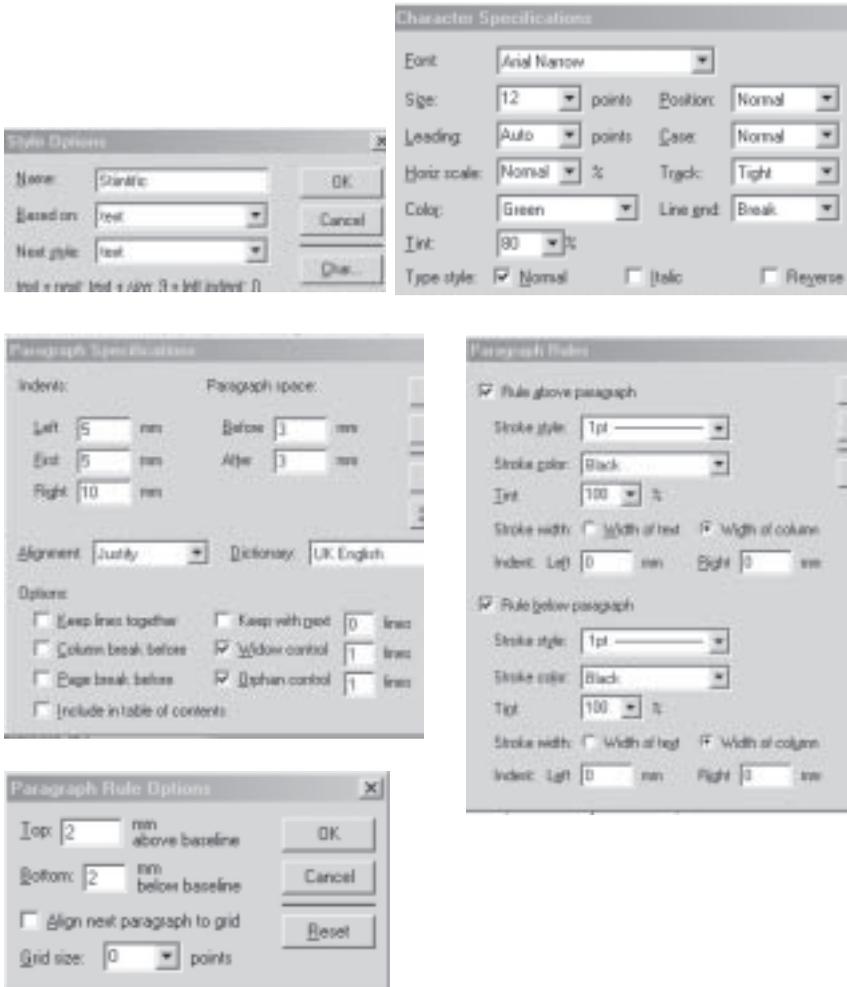
2. Crearea stilului Titlu_1

Caracter: Arial Black, dimensiune: 14 pt, variație: Italic, aliniere: centru, plasare: numai la început de pagină, distanța între rânduri: 100%, 5 mm până la începutul paragrafului, 5 mm - după, verificare automată cu dicționarul englez, includere în cuprins, linia la începutul sau sfârșitul paragrafului lipsesc.

3. Crearea stilului **Stiintific**

Caracter: Arial Narrow, dimensiune: 12 pt, variație: normal, comprimată, aliniere: după lățime, culoare: verde, 80%, indicii inferiori și superiori: 50% din dimensiunea normală, diferența de nivel pentru indici: 25%, distanța între rânduri: 110%, 3 mm până la începutul paragrafului, 3 mm - după, spațiul alb stâng: 5 mm, drept: 10 mm, prima linie: spre dreapta cu 5 mm, verificare automată cu dicționarul englez, linii de 1 pt, negre, la începutul și sfârșitul paragrafului, distanța: 2 mm.

Setarea spațiilor de tabulare

Un alt element al stilului este mărimea deplasării la tastarea Tab pe tastatură. Sistemul PageMaker permite utilizarea tabulărilor repetate, mai mult decât atât, a tabulărilor cu valori diferite pe același rând. Pentru a seta valorile tabulărilor consecutive într-un anumit stil în caseta principală de setare a parametrilor stilului vom activa butonul **Tabs**. Imediat ce apare panoul de setare a valorilor tabulărilor fixăm pozițiile lor cu ajutorul unității mouse, sau prin indicarea poziției de tabulare în caseta de introducere. Pozițiile de tabulare pot fi modificate deplasând indicatorii grafici. Adăugarea unui tabulator nou se realizează cu un click al cursorului în poziția necesară. Tot din acest panou pot fi celectate și simbolurile utilizate pentru indicarea tabulațiilor (se vor selecta, activând butonul **Leader**). Aplicarea parametrilor de tabulare – **Ok**.

Redactarea unui stil

În unele cazuri este necesară modificarea parametrilor unui sau a câtorva din stilurile existente. În acest caz operația de redactare a stilurilor poate fi activată din caseta de definire a stilurilor (**Define Styles**) prin selectarea în lista de stiluri a stilului necesar și activarea butonului **Edit**. În rest operațiile le repetă pe cele din cadrul creării unui stil.

***Notă:** La modificarea parametrilor unui stil schimbările vor fi aplicate automat tuturor paragrafelor din document, care utilizează stilul dat.*

Importarea stilurilor

Pentru cazul când doriți să introduceți în document un stil creat anterior în altă publicație PageMaker sau în alt program de procesare a textului e suficient să activați în caseta de definire a stilurilor opțiunea **Import** (Importare). În caseta care apare selectați tipul documentului din care veți copia stilurile (PageMaker files, All files), numele lui și poziția în memoria calculatorului, după care activați butonul **Open**. Stilurile din documentul selectat se vor copia în publicația curentă.

Notă: În cazul când în publicația curentă și cea din care se face importarea există stiluri cu nume identice, cele copiate se vor suprapune celor existente!

Dacă importați în publicația PageMaker fragmente de text (prin **Clipboard**) sau documente integrale (utilizând operația de importare), ce conțin stiluri, acestea vor fi adăugate automat în lista stilurilor din publicația PageMaker.